

Beskrivande statistik om elever i försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende förstaårselever i årskullen 2014/15.

Inledning

Försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning startade 2009 och pågår fram till 2022. Skolverket har på uppdrag av regeringen beviljat 18 skolor¹, och sammantaget 20 utbildningar, att delta i försöksverksamheten. Spetsutbildningar inom ämnesområdena matematik, naturvetenskap, samhällsvetenskap, ekonomi och humaniora har beviljats. År 2009 startade nio av de 20 utbildningarna och 2010 startade resterande elva utbildningar. Sedan starten har en del skolor slutat med gymnasial spetsutbildning och i dagsläget finns det 18 skolor som deltar i försöksverksamheten. Syftet med försöksverksamheten är att göra det möjligt för gymnasieelever att fördjupa och bredda sig inom ett ämnesområde, mer än vad som görs gällande på de nationella programmen. Inom ramen för försöksverksamheten har eleverna även möjlighet att läsa kurser på högskolan.

Enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska Skolverket årligen redovisa resultat av försöksverksamheten till Regeringskansliet. Denna promemoria innehåller beskrivande statistik om elever som påbörjade en gymnasial spetsutbildning läsåret 2014/15, samt följer upp hur många av eleverna som påbörjade en gymnasial spetsutbildning läsåret 2013/14 som fortfarande finns kvar i försöksverksamheten. Eleverna som påbörjade en spetsutbildning läsåret 2014/15 jämförs med parallellklasser och övriga elever inom samma utbildningsprogram i riket (se fortsättning för definition av jämförelsegrupper). Den statistik som presenteras visar bakgrundsuppgifter för kön, utländsk eller svensk bakgrund², föräldrarnas högsta utbildningsnivå³ samt meritvärde från grundskolan. I bilagan finns redovisat tabeller med alla siffror som visas som figurer i rapporten.

Redovisningar av försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning har lämnats till Regeringskansliet vid sex tidigare tillfällen (2010, 2011, 2012, 2013, 2014 och 2015). I förra årets redovisning presenterades bakgrundsfaktorer för förstaårselever läsåren 2011/12, 2012/13 respektive 2013/14. I år följer Skolverket enbart upp en kull förstagångselever då en fördjupad redovisning är planerad till augusti 2017.

¹ Skola avser i denna redovisning skolenhet.

² Som elever med utländsk bakgrund räknas de som är födda utomlands och/eller har båda föräldrar födda utomlands.

³ Resultatet baseras på den föräldern med högst utbildning. Gäller endast biologiska föräldrar.

2016-03-16

2 (9)

Population och datakällor

Liksom i tidigare års redovisningar av försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning jämförs eleverna i spetsutbildningarna med elever i parallellklasser och elever inom samma program i riket i övrigt. Med parallellklass avses elever på samma program och samma skola som spetsklassen. Till exempel har naturvetenskapsprogrammet på skolor som bedriver spetsutbildning inom naturvetenskap definierats som parallellklasser. Naturvetenskapsprogrammet på skolor som bedriver spetsutbildningar inom exempelvis humaniora har däremot inte definierats som naturvetenskaplig parallellklass utan istället lagts till kategorin övriga i riket. I denna kategori finns alla de elever på naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammen som inte har definierats som spetsutbildningar och inte heller som parallellklasser. Jämförelser görs också mellan olika inriktningar inom försöket med gymnasial spetsutbildning.

Matematik är inget eget program utan jämförs med naturvetenskapsprogrammet i övriga riket. Efter Gy 2011-reformen är ekonomi och humaniora egna program, och presenteras därför var för sig i årets redovisning. När försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning startade höstterminen 2009 var humaniora en del av det samhällsvetenskapliga programmet. På grund av detta jämförs elever som går en spetsutbildning med humanistisk och samhällsvetenskaplig inriktning med elever som går samhällsvetenskapligt program i övriga riket. För jämförelsegruppen i parallellklasserna görs jämförelserna på programnivå, det vill säga humanistiska programmet för sig och samhällsvetenskapsprogrammet för sig, vilket ger en ökad förståelse för likheter och skillnader.

Läsåret 2013/14, som studerades i uppföljningen av försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning 2015, var 339 elever registrerade i årskurs ett på en gymnasial spetsutbildning. Av dessa var 255 elever fortfarande registrerade på en spetsutbildning nästföljande läsår 2014/15.

Läsåret 2014/15 var totalt 285 elever registrerade i årskurs ett på en spetsutbildning.⁴ Fem av dessa elever hade tillfälliga personnummer och därmed har Skolverket inte tillgång till deras bakgrundsuppgifter, dessa elever är inte inkluderade i följande redovisning. Då antalet elever i spetsutbildning är få kan små förändringar i antal innebära stora förändringar i procenttal vilket bör hållas i åtanke när resultaten tolkas.

⁴ Skolorna som bedriver gymnasial spetsutbildning har lämnat information om vilka elever som är registrerade på en spetsutbildning direkt till Skolverket. För Luleå gymnasieskola är dock informationen hämtad från studievägskoden i Skolverkets elevregister. Totalt 15 skolor har meddelat att de hade elever registrerade i årskurs ett på en spetsutbildning läsåret 2014/15.

Tabell 1: Antal och andel (%) förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

	Antal	Andel (%)
Spetsklasser		
Matematik	30	11
Naturvetenskap	103	36
Humaniora	17	6
Samhällsvetenskap	92	32
Ekonomi	43	15
Totalt	285	100
Parallellklasser		
Matematik	160	7
Naturvetenskap	879	36
Humaniora	71	3
Samhällsvetenskap	769	31
Ekonomi	572	23
Totalt	2 451	100
Övriga i riket		
Naturvetenskap	12 841	30
Samhällsvetenskap/Humaniora	18 812	43
Ekonomi	11 541	27
Totalt	43 194	100

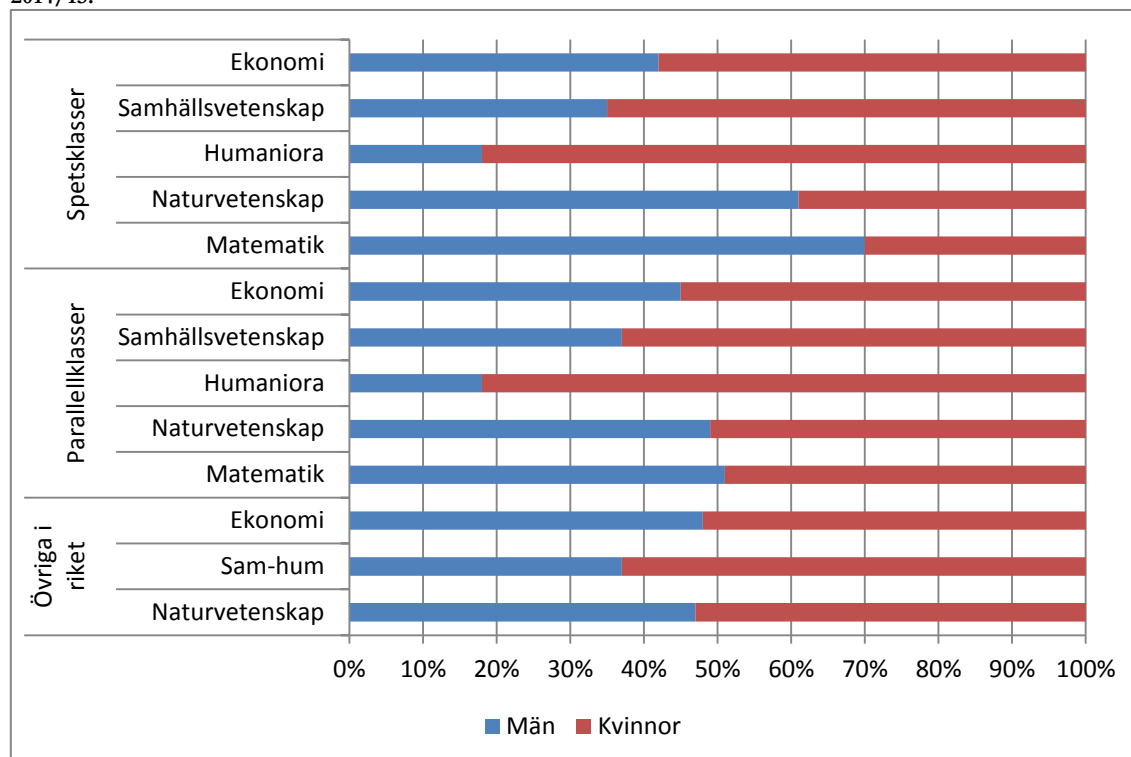
Tabell 1 visar antal och andel förstaårselever på olika program inom spetsutbildningen och jämförelsegrupper 2014/15. Störst andel elever i spetsutbildning läser naturvetenskaplig eller samhällsvetenskaplig inriktning, och färre läser matematik, humaniora eller ekonomi.

Könsfördelning

Figur 1 visar könsfördelningen bland elever i spetsutbildning och jämförelsegrupperna. Sammantaget var könsfördelningen i den gymnasiala spetsutbildningen relativt jämn, männen utgjorde 48 procent av eleverna i spetsutbildning och kvinnorna 52 procent. Liksom föregående läsår fanns detta läsår största andelen män i spetsutbildningarna med matematisk (70 procent) och naturvetenskaplig (61 procent) inriktning. Störst andel kvinnor återfanns i spetsutbildning inom humaniora (82 procent) men de var även i majoritet inom spetsklasserna med inriktning samhällsvetenskap (65 procent) och ekonomi (58 procent).

2016-03-16
4 (9)

Figur 1: Andel män och kvinnor, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

Not: Antal elever 45930

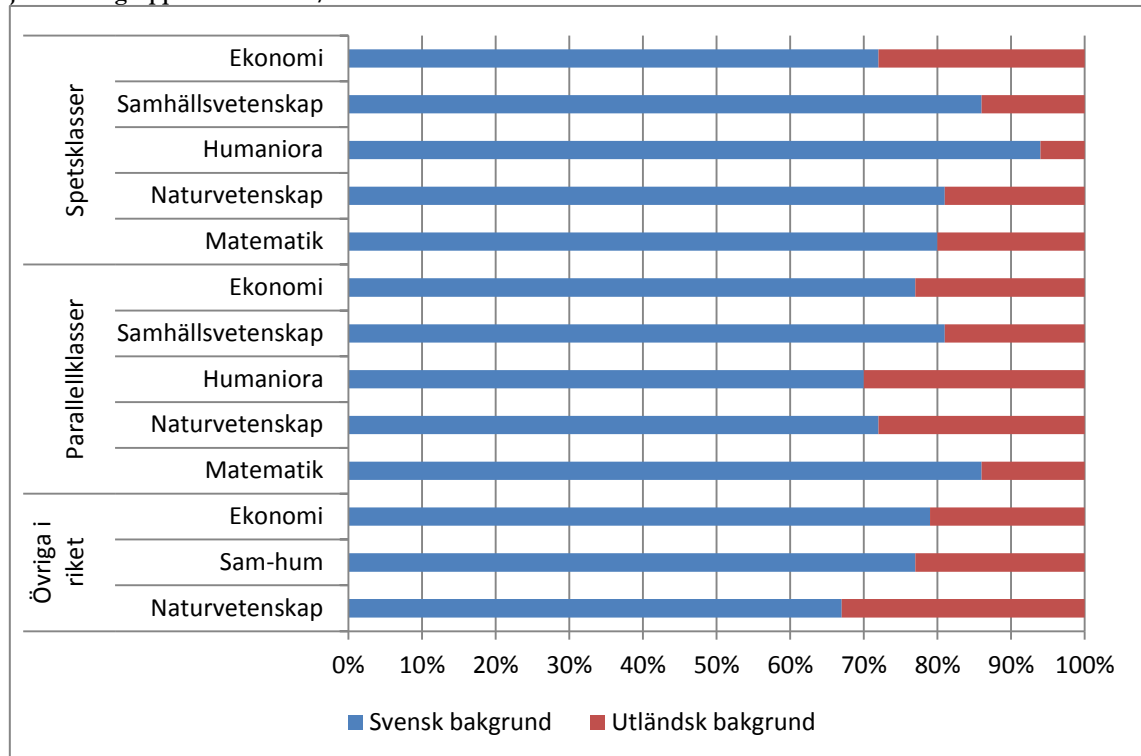
Könsfördelningen bland eleverna i spetsutbildning liknar den bland parallellklasserna och övriga i riket, det var dock en större andel kvinnor som läste naturvetenskap i dessa klasser, samt en större andel som läste matematik i parallellklasserna. I parallellklasserna utgjorde kvinnorna som läste naturvetenskap till och med över 50 procent av eleverna.

Elever med svensk och utländsk bakgrund

Figur 2 visar andel elever med svensk och utländsk bakgrund i spetsutbildning och jämförelsegrupper.⁵ Totalt sett utgjorde elever med utländsk bakgrund 18 procent av alla elever i spetsutbildning. Lägst andel elever med utländsk bakgrund fanns inom spetsutbildning med inriktning humaniora (6 procent) och störst andel inom spetsutbildning med inriktning ekonomi (28 procent). Liknande fördelning gick att finna vid föregående års uppföljning.

⁵ Med utländsk bakgrund menas elever som är födda utomlands eller födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

Figur 2: Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

Not: Antal elever 45893

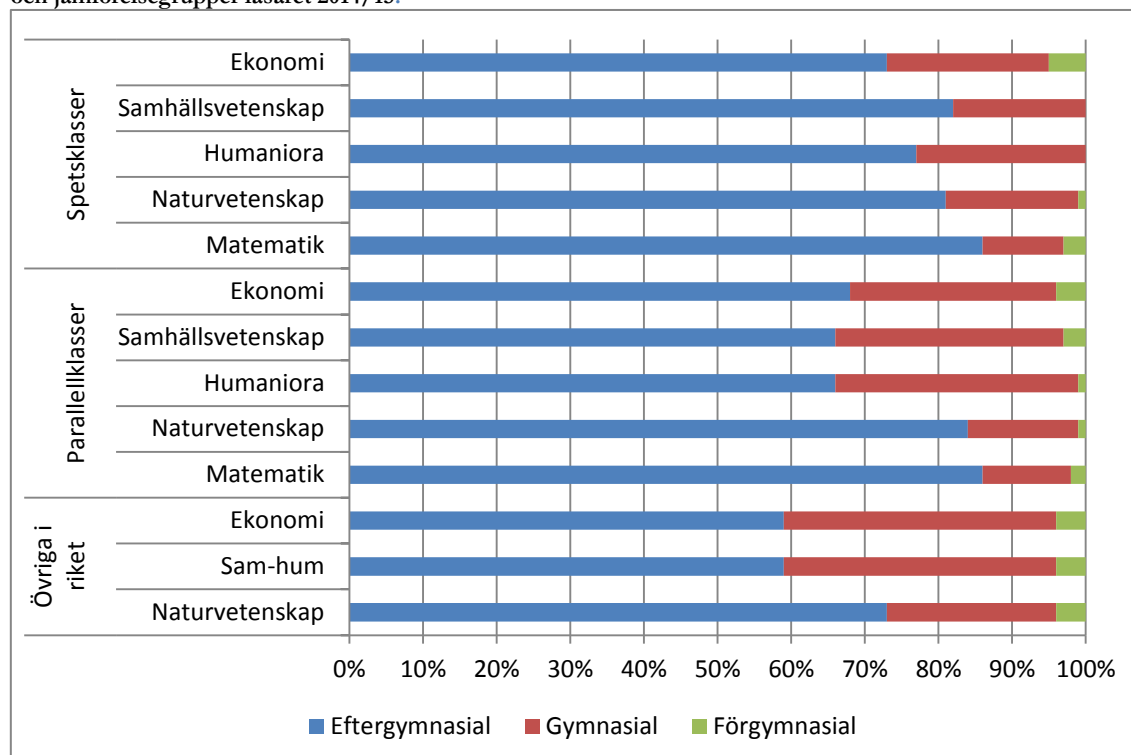
I parallellklasserna och i riket i övrigt återfanns en större andel med utländsk bakgrund inom naturvetenskap, 28 respektive 33 procent av dessa elever hade en utländsk bakgrund. I parallellklasserna hade även en större andel av eleverna inom humaniora en utländsk bakgrund (30 procent).

Föräldrarnas högsta utbildningsnivå

Totalt 79 procent av eleverna i spetsutbildning hade föräldrar med eftergymnasial utbildning. I parallellklasserna hade 72 procent föräldrar med eftergymnasial utbildning, och i riket i övrigt var motsvarande andel 62 procent. Figur 3 visar andel elever vars föräldrar har eftergymnasial, gymnasial eller förgymnasial utbildning. Störst andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning återfanns i spetsutbildning med inriktningen matematik, 86 procent av dessa elever hade föräldrar med eftergymnasial utbildning. Lägst andel elever med eftergymnasialt utbildade föräldrar fanns inom spetsutbildning med inriktning ekonomi (73 procent), och 5 procent av dessa elever hade föräldrar med enbart förgymnasial utbildning.

2016-03-16
6 (9)

Figur 3: Andel elever med föräldrar som har olika utbildningsnivåer, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

Not: Antal elever 44950

I likhet med spetsklasserna fanns det i parallellklasserna och i övriga riket en större andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning i inriktningarna naturvetenskap, 84 respektive 73 procent av eleverna här hade högre utbildade föräldrar. I parallellklasserna finns också många elever med högre utbildade föräldrar inom inriktningen matematik (86 procent).

Meritvärden från grundskolan

Tabellen visar antal elever per program, det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan och standardavvikelsen för elever som påbörjade en gymnasial spetsutbildning läsåret 2014/15 samt för jämförelsegrupperna. En elev kan högst få 340 i meritvärde.

Tabell 2: Meritvärden från grundskolan (medelvärde, antal och standardavvikelse), förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

	Medelvärde	Antal	Std.
Spetsklasser			
Matematik	278	27	37
Naturvetenskap	267	101	40
Humaniora	282	17	27
Samhällsvetenskap	260	90	51
Ekonomi	270	40	36
Parallellklasser			
Matematik	259	157	33
Naturvetenskap	276	862	30
Humaniora	246	71	37
Samhällsvetenskap	240	766	34
Ekonomi	245	559	33
Övriga i riket			
Naturvetenskap	266	12 479	42
Samhällsvetenskap/Humaniora	233	18 554	41
Ekonomi	239	11 396	37

De elever i spetsutbildning som hade högst genomsnittligt meritvärde från grundskolan var de elever som läser humaniora i gymnasieskolan (282). De hade ett betydligt högre meritvärde än eleverna i parallellklasser (246) och övriga riket (233). Även de elever som läste spetsutbildningen matematik, samhällsvetenskap och ekonomi hade ett högre genomsnittligt meritvärde än motsvarande elever i parallellklasser och övriga riket. Generellt sett hade således eleverna gick en spetsutbildning ett högre meritvärde än jämförelsegrupperna, med undantag för eleverna inom spetsutbildningen naturvetenskap. Vidare hade eleverna inom spetsutbildningen naturvetenskap (267) ett lägre meritvärde än eleverna i parallellklasser (276) men ett liknande meritvärde som eleverna i övriga riket (266). Standardavvikelsen är lägst för eleverna i parallellklasser, med undantag för eleverna som läste spetsutbildningen humaniora, vilket innebär att dessa elever har lägst spridning av meritvärden.

2016-03-16

8 (9)

Bilaga

Tabell 3: Antal och andel (%) män och kvinnor, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

	Män		Kvinnor	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Spetsklasser				
Matematik	21	70	9	30
Naturvetenskap	63	61	40	39
Humaniora	3	18	14	82
Samhällsvetenskap	32	35	60	65
Ekonomi	18	42	25	58
Parallellklasser				
Matematik	81	51	79	49
Naturvetenskap	432	49	447	51
Humaniora	13	18	58	82
Samhällsvetenskap	287	37	482	63
Ekonomi	258	45	314	55
Övriga i riket				
Naturvetenskap	6 005	47	6 836	53
Sam-hum	6 864	37	11 948	63
Ekonomi	5 533	48	6 008	52

Tabell 4: Antal och andel (%) elever med svensk respektive utländsk bakgrund, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

	Svensk bakgrund		Utländsk bakgrund	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Spetsklasser				
Matematik	24	80	6	20
Naturvetenskap	83	81	19	19
Humaniora	16	94	1	6
Samhällsvetenskap	78	86	13	14
Ekonomi	31	72	12	28
Parallellklasser				
Matematik	137	86	23	14
Naturvetenskap	632	72	246	28
Humaniora	50	70	21	30
Samhällsvetenskap	622	81	147	19
Ekonomi	438	77	134	23
Övriga i riket				
Naturvetenskap	8 612	67	4 223	33
Sam-hum	14 505	77	4 289	23
Ekonomi	9 059	79	2 472	21

Tabell 5: Antal och andel (%) elever vars föräldrar har olika utbildningsnivåer, förstaårselever i spetsutbildning och jämförelsegrupper läsåret 2014/15.

	Eftergymnasial		Gymnasial		Förgymnasial	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Spetsklasser						
Matematik	24	86	3	11	1	3
Naturvetenskap	83	81	18	18	1	1
Humaniora	13	77	4	23	0	0
Samhällsvetenskap	75	82	16	18	0	0
Ekonomi	30	73	9	22	2	5
Parallellklasser						
Matematik	133	86	18	12	3	2
Naturvetenskap	719	84	129	15	12	1
Humaniora	46	66	23	33	1	1
Samhällsvetenskap	495	66	234	31	24	3
Ekonomi	376	68	159	28	22	4
Övriga i riket						
Naturvetenskap	9 169	73	2 860	23	499	4
Sam-hum	10 876	59	6 742	37	807	4
Ekonomi	6 742	59	4 143	37	439	4